

Infosheet

Sleutelpersonen Gezondheid Statushouders

Waarom is samenwerken waardevol en hoe organiseer je dit als gemeente, GGD, zorg- of welzijnsorganisatie?

Inhoudsopgave

Vooraf	4
Inleiding	5
1. De sleutelpersoon als voorlichter	6
2. De sleutelpersoon als bemiddelaar	7
3. De sleutelpersoon als verkenner	8
4. De sleutelpersoon als adviseur	9
5. Aan de slag met sleutelpersonen	10

Vooraf

Het Kennisdelingsprogramma Gezondheid Statushouders biedt ondersteuning aan gemeenten en professionals die in hun werk te maken hebben met de gezondheid van en zorg voor statushouders. Het programma richt zich op het ontwikkelen, delen en borgen van kennis, goede voorbeelden en het uitwisselen van ervaringen.

Het programma wordt uitgevoerd onder regie van Pharos in samenwerking met GGD GHOR Nederland. Beide organisaties werken nauw samen met VNG OTAV (OndersteuningsTeam Asielzoekers en Vergunninghouders) binnen het Ondersteuningsprogramma Gezondheid Statushouders. Het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport, het ministerie van Binnenlandse Zaken en de VNG zijn opdrachtgever van deze gezondheidsprogramma's.

Statushouders, vluchtelingen met een verblijfsvergunning die in de gemeente wonen, worden actief betrokken bij het programma. Praat met hen in plaats van over hen, is een van de kernboodschappen van het programma. Wat speelt er bij statushouders in uw gemeente? Welke informatie hebben zij nodig over gezondheid en gezondheidszorg? Sluit het beleid hierop aan? Hoe kunnen statushouders worden bereikt? Is voldoende bekend over de achtergrond en

cultuur van statushouders om hen daar waar nodig te ondersteunen? Dit zijn dé vragen waar Sleutelpersonen Gezondheid Statushouders succesvol mee kunnen helpen.

Deze infosheet is bedoeld voor iedereen die al samenwerkt of wil werken met sleutelpersonen. In de infosheet komen sleutelpersonen en (zorg)professionals aan het woord en delen we voorbeelden over wat de samenwerking met sleutelpersonen oplevert.

We willen u inspireren om de kennis en vaardigheden van sleutelpersonen in te zetten in uw gemeente, GGD, zorg- of welzijnsorganisatie en dit goed te borgen binnen uw organisatie. Deze infosheet biedt informatie over hoe sleutelpersonen u van dienst kunnen zijn, hoe u hen de benodigde begeleiding biedt en welke contractvormen mogelijk zijn.

Inleiding

De samenwerking met Sleutelpersonen Gezondheid Statushouders bij het vormgeven en uitvoeren van beleid voor statushouders is succesvol gebleken. De inzet van sleutelpersonen leidt tot een groter bereik van statushouders, tot het sneller doorgronden van problemen en het vinden van passende oplossingen voor deze doelgroep.

Door met sleutelpersonen samen te werken, zijn statushouders sneller wegwijs in het Nederlandse zorgsysteem. Ook levert het voor gemeenteambtenaren en professionals die werken met vluchtelingen tal van voordelen op: beleid en aanpak sluiten beter aan en door het advies over de gewoonten en cultuur van vluchtelingen worden meer mensen bereikt en een groot aantal misverstanden voorkomen.

Sleutelpersonen zijn ervaringsdeskundig. Zij zijn zelf vluchteling, hebben als nieuwkomer in Nederland hun weg gevonden en zij hebben ervaring met de gezondheidszorg. Daardoor kunnen zij zich beter inleven in de situatie van statushouders. Zij spreken Nederlands en hun moedertaal (bijvoorbeeld Arabisch, Farsi of Tigrinya). Sleutelpersonen zijn cultuursensitief en kunnen zich verplaatsen in de Nederlandse ambtenaar en zorgprofessional én in het perspectief van de statushouder. Zij kunnen bemiddelen en een brugfunctie vervullen. Sleutelpersonen hebben een groot netwerk of zijn in staat snel een netwerk op te bouwen bij statushouders.

Het Kennisdelingsprogramma Gezondheid Statushouders heeft in 2016-2018 ruim zeventig mensen uit onder andere Eritrea, Irak, Syrië, Iran en Somalië getraind als Sleutelpersoon Gezondheid Statushouders. De training gaat over de verantwoordelijkheden van gemeenten en de gezondheidszorg in Nederland. Daarnaast komen in de training specialistische thema's aan bod, zoals psychische problematiek en seksuele reproductieve gezondheid. De sleutelpersonen zijn inzetbaar als voorlichter, bemiddelaar, verkenner en adviseur bij gemeenten, GGD'en, zorg- en welzijnsorganisaties.

De sleutelpersoon als voorlichter, bemiddelaar, adviseur en verkenner

Sleutelpersonen kunnen verschillende rollen op zich nemen: voorlichter, bemiddelaar, adviseur of verkenner. Sleutelpersonen werken samen met een (zorg-)professional van de GGD, een welzijns- of zorgorganisatie of met ambtenaren van een gemeente. Ook voor statushouders zijn de sleutelpersonen voorlichter, bemiddelaar, adviseur en verkenner. De sleutelpersoon heeft daarmee een brugfunctie.

'Als sleutelpersoon probeer ik hulp te geven aan nieuwkomers én aan instanties, want ze hebben beiden moeite met communiceren met elkaar. Ik informeer nieuwkomers over het werk van zorginstanties en onderwijs en ik vertel de gemeente over de cultuur van statushouders.'

1. De sleutelpersoon als voorlichter

Sleutelpersonen geven samen met (zorg)professionals voorlichting over gezondheid en het Nederlandse zorgsysteem. Sleutelpersonen gaan in eerste instantie mee met bijvoorbeeld gezondheidsbevorderaars van de GGD en verzorgen een onderdeel van de voorlichting.

Na verloop van tijd verzorgen ze soms de voorlichting zelf. In een aantal gemeenten is de voorlichting onderdeel van het participatieverklaringstraject. Hiernaast kunnen sleutelpersonen adviseren hoe u statushouders het beste kan bereiken en motiveren zij statushouders deel te nemen aan een voorlichting.

'GGD West Brabant geeft voorlichtingen in het participatieverklaringstraject bij gemeenten over o.a. de gezondheidszorg in Nederland en seksuele gezondheid. Bij de voorbereiding en de uitvoer van deze voorlichtingen wordt samengewerkt met onze sleutelpersonen. Zij kunnen goed de verschillen tussen het gezondheidsstelsel in Nederland en het herkomstland uitleggen.'

Veel voorlichtingen gaan over de gezondheidszorg in Nederland, seksuele gezondheid en opvoeden in Nederland. Maar er is ook behoefte aan informatie over gezonde voeding, zwangerschap, geboortezorg, middelengebruik en psychische problemen. Sleutelpersonen kunnen ingezet worden door verschillende onderdelen van de gemeente en door verschillende organisaties: de GGD, de dienst Werk en Inkomen van de gemeente, het sociaal wijkteam, wooncoöperaties, verloskundigen of scholen.

'Sleutelpersonen geven in samenwerking met verloskundigen voorlichting aan Syrische en Eritrese vrouwen over de zwangerschapsbegeleiding in Nederland. Wat is een echo? Hoeveel kost het? Kost het geld om naar de verloskundige te gaan of om te bevallen in het ziekenhuis? Wanneer moet je weer naar school of aan het werk? Kost het geld als je kind naar de kinderopvang gaat? Allemaal zaken die zo anders zijn geregeld in Nederland en die voor stress zorgen als vrouwen niet op de hoogte zijn.'

Sleutelpersonen dragen de informatie makkelijker over, vanwege kennis van de eigen cultuur én van de Nederlandse cultuur. Ze geven ook voorlichting aan professionals en sluiten regelmatig aan bij trainingen en workshops voor professionals, over bijvoorbeeld interculturele communicatie.

'GGD IJsselland, sleutelpersonen en een psycholoog verzorgen in samenwerking met het COA workshops op scholen voor docententeams over 'een vluchtelingenkind in de klas'. Docenten waarderen de inbreng van de kennis van sleutelpersonen altijd het hoogst.'

2. De sleutelpersoon als bemiddelaar

De rol van bemiddelaar is heel breed. Door hun laagdrempelige contacten met statushouders, worden zij vaak benaderd om mee te gaan naar huisartsen, tandartsen, fysiotherapeuten of specialisten in het ziekenhuis. Er zijn hierdoor minder misverstanden en statushouders begrijpen beter wat er staat te gebeuren in het geval van medische behandelingen, medicijnen en zorgkosten.

'In onze gemeente hebben we een WhatsApp groep met alle statushouders. Zij kunnen vragen stellen over de gezondheidszorg, instanties, onderwijs. De afspraak is dat de twee sleutelpersonen in onze gemeente de enige zijn die vragen beantwoorden in de WhatsApp. Soms geven zij het antwoord, soms verwijzen ze door en soms maakt de sleutelpersoon een afspraak.'

Sleutelpersonen werken ook samen met professionals in de welzijnssector, de jeugdhulpverlening en centra voor jeugd en gezin. Veel ouders worstelen bijvoorbeeld met de opvoeding van hun kinderen in de Nederlandse samenleving. Sleutelpersonen maken hen wegwijs in de Nederlandse samenleving en geven hen informele opvoedingsondersteuning. Ook VluchtelingenWerk en de participatie-afdeling van gemeenten zetten sleutelpersonen in als bemiddelaar en om statushouders deel te laten nemen aan voorlichting en activiteiten.

'Stichting SOVEE uit Amersfoort werkt met een sleutelpersoon met Syrische achtergrond. Hij voert het project 'Samen opvoeden' mede uit, gaat mee naar het taalcafé of naar het mama-café. De ervaring leert dat als je tegen mensen zegt dat er een taal- of mamacafé is, dat men niet gaat. Als de sleutelpersoon meegaat, dan gaan ze wel. De kans dat men de volgende keer zelfstandig gaat, is groot: dan is er een verbinding gemaakt en hebben ze andere mensen ontmoet.'

Soms is de sleutelpersoon ook bemiddelaar bij complexe zaken en bij conflicten in een buurt of een woon-situatie. De sleutelpersoon is dan een goede gesprekspartner voor de statushouder, de instantie of burens en bemiddelaar naar de juiste hulp en ondersteuning.

'Een sleutelpersoon heeft geregeld dat een Eritrese jonge vrouw zelfstandig kan blijven wonen met WMO begeleiding. Zij was ten onrechte aangemerkt als verstandelijk gehandicapt en werd voorgesorteerd op 24-uurszorg. Behalve dat ze de vrouw heel blij heeft gemaakt en een nieuw toekomstperspectief heeft gegeven,, heeft de sleutelpersoon de gemeente duizenden euro's bespaard.'

'Door de bemiddeling van de sleutelpersoon met Veilig Thuis kon zij voorkomen dat een kind uit huis werd geplaatst. Zij kon ervoor zorgen dat de relatieproblemen tussen de ouders aangepakt werden.'

3. De sleutelpersoon als verkenner

Door de contacten die sleutelpersonen onderhouden met hun achterban, horen zij over problemen die leven in de groep. Zij komen op plaatsen waar statushouders zijn, bijvoorbeeld schoolplein, moskee, kerk, buurtcentrum, zorgcafé en ontmoetingscentrum voor vluchtelingen.

Zij houden een vinger aan de pols en weten hoe het gaat met statushouders in de gemeente. Zij spelen signalen door aan beleidsadviseurs van gemeenten,

GGD'en, zorgprofessionals, sociaal team, Vluchtelingen-Werk, welzijnsorganisatie en adviseren over mogelijke activiteiten om de doelgroep te bereiken.

'Door samen te werken met de sleutelpersoon hebben we als welzijnsorganisatie een heel nieuwe doelgroep bereikt. Problemen worden nu op tijd gesignaleerd en het aantal statushouders met vrijwilligerswerk is toegenomen waardoor mensen beter in hun vel zitten.'

'Sleutelpersonen signaleren in gesprekken met moeders dat er veel onrust is over de verschillen tussen de opvoeding in het land van herkomst en de Nederlandse opvoeding. Zij verwijzen moeders door naar mama-café's waar ze met andere vrouwen kunnen praten over de opvoeding of ze organiseren een voorlichting over opvoeden in Nederland.'

'Er zijn veel Eritrese jonge mannen in Nederland en zij hebben vragen over 'hoe leg ik contact met een meisje?' Zorgprofessionals en sleutelpersonen verzorgen samen voorlichting over relatievorming en seksuele gezondheid.'

'De sleutelpersonen merkten dat het niet goed gaat met veel Syrische jongeren in onze gemeente. De jongeren voelen zich eenzaam en hebben depressieve klachten. Hierdoor lukt het hen ook niet om naar Nederlandse les te gaan, een opleiding te volgen of een baan te zoeken. De sleutelpersonen hebben deze signalen met de maatschappelijk werker besproken en in overleg met de gemeente hebben we als welzijnsorganisatie nu budget om met een nieuwe toekomstgerichte interventie te starten.'

4. De sleutelpersoon als adviseur

Sleutelpersonen worden in veel gemeenten ingezet als adviseur. Zij schuiven aan bij overleggen van de beleidsafdelingen integratie, participatie, gezondheid of werk en inkomen. Het advies varieert van hoe de doelgroep te bereiken tot advies over interculturele communicatie en gebruiken en gewoonten in de herkomstlanden.

'Sleutelpersonen in de rol van adviseur bij een integratie-overleg kunnen meedenken op beleidsniveau. Hierin zijn ze van grote waarde. Zo denken sleutelpersonen mee in het project ter voorkoming dat kinderen als tolk worden ingezet.' (GGD Nijmegen)

Ook kunnen sleutelpersonen deelnemen aan een klankbordgroep in gemeenten, ook wel participatieraad of bewonersraad.

'In de gemeente Arnhem sluiten wij als sleutelpersonen aan in de Klankbordgroep Integratie, waar knelpunten en oplossingen worden besproken. We hebben nu een projectvoorstel ingediend voor een ontmoetingsplek in de gemeente. Onze eigen ervaringen, gesprekken met andere statushouders in Arnhem en met mensen van de gemeente, zijn de basis voor het projectvoorstel.'

Zorg- en welzijnsprofessionals zijn veelal niet bekend met de culturele achtergrond van de statushouders op het gebied van gezondheid. Sleutelpersonen zijn in staat hun kennis over en inzicht in de belevingswereld van statushouders over te brengen en professionals te adviseren hoe zij statushouders kunnen benaderen om de juiste ondersteuning te bieden.

'Als sleutelpersoon kon ik een zorgprofessional informeren over wat er in Syrië geregeld is voor kinderen met een beperking en hoe daar tegenaan gekeken wordt. Zodoende kon een Syrische familie de juiste hulp krijgen en aanvaarden.'

Bij het onderzoeken en ontwikkelen van interventies en voorlichtingsmateriaal fungeren sleutelpersonen als adviseur. Zo werden sleutelpersonen betrokken bij het maken van voorlichtingsmateriaal over infectieziekten en mondzorg en werkten zij mee aan voorlichtingsfilmpjes van de Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV) en het Kenniscentrum Sport. Voor een verkenning naar gezinsvereniging wierven zij respondenten en dachten zij mee over de onderwerpenlijst van de onderzoekers.

5. Aan de slag met sleutelpersonen

Alle organisaties die sleutelpersonen hebben ingezet, benadrukken hun enorme meerwaarde. Zij waarderen de sleutelpersonen om hun kennis van de (ongeschreven regels van de) cultuur, het bereik van nieuwe groepen, de samenwerking, de kennis van de Nederlandse samenleving, hun netwerk en de mate waarin zij zich op vrijwillige basis inzetten voor de inwoners van de gemeente.

Gemeenten, GGD'en en zorg- en welzijnsorganisaties die sleutelpersonen inzetten, regelen in ieder geval: de rol en taken van sleutelpersonen, de begeleiding, de vergoeding en het contract. De inzet en de organisatie ervan is verschillend en veelal afhankelijk van de lokale situatie.

Wilt u samenwerken met een van de 70 reeds opgeleide sleutelpersonen? Klik [hier](#) voor een sleutelpersoon bij u in de buurt. Ook kunt u zelf statushouders aanmelden voor de training waarin zij worden opgeleid tot sleutelpersoon. Informatie vindt u [hier](#).

Wat kan een sleutelpersoon voor u betekenen?

In de praktijk zien we een grote variëteit ontstaan in de rollen en taken die sleutelpersonen kunnen hebben.

Onderstaande vragen helpen om te bepalen welke rollen en taken sleutelpersonen in uw gemeente of organisatie kunnen oppakken

- Bereiken we alle statushouders?
- Bereiken we ook de meest kwetsbare statushouders?
- Zijn statushouders voldoende bekend met het gezondheidssysteem?
- Weten we welke gezondheidsproblemen worden ervaren door statushouders?
- Worden statushouders betrokken bij het opstellen van (gezondheids) beleid? En bij de uitvoering ervan?
- Is er behoefte aan voorlichting op het gebied van gezondheidszorg?

- Hebben professionals voldoende achtergrondinformatie en kennis van de cultuur om statushouders van de juiste zorg en ondersteuning te voorzien?
- Is er behoefte aan kennis van ervaringsdeskundige sleutelpersonen bij bijvoorbeeld scholen, woningbouwcorporaties, huisartsen?

Op basis van bovenstaande vragen kan bepaald worden op welke manier een gemeente, GGD, zorg- of welzijnsorganisatie de rol van een sleutelpersoon vorm wil geven. Ook is het de basis voor de afspraken die gemaakt worden met sleutelpersonen over hun inzet, de voorwaarden waaronder zij hun werk doen en de wederzijdse verwachtingen vanuit de organisatie en vanuit henzelf.

"Ik (JGZ verpleegkundige) kwam gewoon niet binnen bij het gezin. Moeder bleef (ook met de tolk) maar zeggen dat ze niet ziek was en geen dokter nodig had. Ik heb de sleutelpersoon gevraagd haar te bellen en toen we samen op huisbezoek mochten komen stond er een maaltijd klaar. Zo kreeg ik de kans om ons preventieve gezondheidszorg systeem uit te leggen. De sleutelpersoon vertelde de moeder hoe moeilijk zij het vond toen ze in Nederland kwam om te wennen aan een ander gezondheidszorg systeem, maar dat het in Nederland anders was maar ook heel goed. Van haar nam de moeder dat aan."

'De voorlichting met de sleutelpersoon liep twee uur uit, zo enthousiast waren de deelnemers! Er werden ontzettend veel vragen gesteld. De voorlichting was echt een succes.'

Begeleiding en ondersteuning van de sleutelpersonen

Sleutelpersonen werken in de praktijk samen met een (zorg)professional. Zij bereiden samen activiteiten voor en voeren die ook samen uit. In sommige gevallen is een sleutelpersoon zo ervaren dat hij of zij in samenwerking met de begeleider ook zelfstandig activiteiten organiseert, voorlichting geeft en bemiddelt. De ervaring leert dat het belangrijk is om sleutelpersonen persoonlijk te begeleiden en te voorzien in praktische ondersteuning, informatie over privacy en geheimhouding, coaching en het bespreken van ontwikkelingsmogelijkheden.

Het is belangrijk dat de activiteiten afgestemd zijn en aansluiten op de overleggen in de organisatie. Sommige welzijnsorganisaties hebben werkplekken ingericht voor sleutelpersonen, zodat ze vaker op een kantoor werken en informeel geraadpleegd kunnen worden. Organisaties nodigen sleutelpersonen ook uit om mee te gaan naar gesprekken met partnerorganisaties, gemeenten, overleggen en bijeenkomsten. Zo kunnen zij hun netwerk uitbreiden en ook zichtbaar maken voor anderen wat hun meerwaarde is.

'Bij Saam Welzijn hebben we een duidelijk werkplan met specifieke taken voor de sleutelpersoon. Dit zorgt voor heldere verwachtingen van de sleutelpersoon en de begeleider, maar ook voor externe partners die een beroep willen doen op de sleutelpersoon. Twee senior welzijnsmedewerkers coachen de sleutelpersoon en geven hem feedback.'

'De sleutelpersoon die bij SOVEE werkt, laat overal zijn gezicht zien. Hij gaat op eigen initiatief naar welzijnsorganisaties, wijkteams en hij creëert op deze manier zijn eigen netwerk en zorgt ervoor dat ook andere organisaties hem inzetten als sleutelpersoon.'

Contract

In de meeste gevallen worden sleutelpersonen ingezet op basis van een vrijwilligerscontract. Kenmerken van een vrijwilligerscontract zijn:

- een maximale vergoeding van € 4,50 per uur, € 150,00 euro per maand en € 1500,00 per jaar
- een WA verzekering
- afspraken over reiskosten en onkostenvergoeding
- afspraken over begeleiding
- training

Een vrijwilligerscontract biedt sleutelpersonen een springplank om te starten met werk en om een netwerk op te bouwen. Voor organisaties biedt het de mogelijkheid om sleutelpersonen een plek te bieden in hun organisatie en gebruik te maken van hun specifieke kennis.

'De training, mijn opgebouwde netwerk en mijn werkzaamheden als sleutelpersoon hebben er mede toe geleid dat ik nu in dienst ben bij Kommak als maatschappelijk werker. Ik begeleid Eritrese statushouders en voorzie hen van advies en ondersteuning.'

De GGD of een welzijnsorganisatie is in de meeste gevallen de instantie die het vrijwilligerscontract afsluit. Soms is het VluchtelingenWerk of een organisatie die taallessen verzorgt.

Sommige organisaties werken met een vrijwilligerscontract met vaste vergoedingen, zoals GGD IJsselland, GGD Brabant Zuid Oost en GGD Gelderland-Midden. De vergoedingen bedragen: voorbereiding € 25,00, uitvoering van een persoonlijk gesprek onder begeleiding van een zorgprofessional € 25,00, huiskamerbijeenkomst met een kleine groep € 50,00 en voorlichting voor een grote groep € 75,00. Klik [hier](#) voor een voorbeeld van een (vrijwilligers)contract.

'De gemeente Gooise Meren subsidieert Versa Welzijn voor coördinatie- en begeleidingsuren, een vrijwilligersvergoeding voor de sleutelpersonen en een budget om activiteiten voor de statushouders uit te voeren. Versa Welzijn sluit een vrijwilligerscontract af met de sleutelpersonen.'

Het nadeel van vrijwilligerscontracten is dat sleutelpersonen beperkt inzetbaar zijn doordat ze maximaal € 150,00 per maand mogen bijverdienen en vaak meerdere vrijwilligersopdrachten hebben.

De ervaren meerwaarde van sleutelpersonen leidt vaak tot een verkenning hoe sleutelpersonen duurzaam ingezet kunnen worden. Dit heeft in sommige gevallen geleid tot een contract als maatschappelijk werker, opvoedingsondersteuner of jongerenwerker. Ook zijn er inmiddels een aantal gemeenten en welzijnsorganisaties die de functie van sleutelpersoon als betaalde baan erkennen.

'Bij Saam Welzijn is onze sleutelpersoon voor 24 uur in loondienst als 'bruggebouwer' en maakt hiermee deel uit van het gemeentelijke plan van aanpak 'Thuis in Dalfsen'. Hij legt de verbinding tussen statushouders en de Dalfsenaren door het organiseren van ontmoetingsavonden, voorlichtingen op scholen, het signaleren van problemen en het creëren van wederzijds begrip.'

In andere gevallen worden sleutelpersonen als zzp'er ingehuurd. Dit zijn sleutelpersonen die al als tolk werken en op deze manier hun netwerk en opdrachten uitbreiden.

'Onze sleutelpersoon is enthousiast en heeft veel goede ideeën. We waren bang hem kwijt te raken en hebben hem na vijf weken een jaarcontract aangeboden. Hij werkt nu 32 uur per week voor onze stichting.'

De samenwerking en inzet van sleutelpersonen leidt ook vaak tot een verkenning van verdere opleiding. GGD Gelderland-Midden heeft voor de leer-werkplek met een contract in loondienst gewerkt en hierbij gebruik gemaakt van een gemeentelijke regeling voor looncompensatie.

'Onze sleutelpersoon heeft via de contactpersoon bij de gemeente Ede zes maanden een leer-werkplek gehad, voorafgegaan door een korte stage waarbij hij op diverse afdelingen bij de GGD Gelderland-Midden heeft meegelopen. Hij kon zich zodoende oriënteren op een vervolgopleiding in Nederland en ons een inkijk geven in de Eritrese cultuur. Inmiddels volgt Merhawi de Hbo-opleiding Verpleegkunde, maar is nog steeds actief als sleutelpersoon bij onze GGD met een vrijwilligerscontract.'

Voor werkgevers zijn er verschillende regelingen die ondersteunend zijn in het aannemen van statushouders. In sommige gevallen ontvangen werkgevers een subsidie voor de begeleiding van statushouders of een tegemoetkoming in aanvullende opleidingen. De [Werkwijzer Vluchtelingen](#) geeft een actueel overzicht van alle regelingen. De Routekaart naar werk vindt u [hier](#).

Kunt u advies gebruiken over wat de rol van sleutelpersonen in uw gemeente of organisatie kan zijn? Of zoekt u ondersteuning bij de werving en selectie van sleutelpersonen? Dan kunt u contact opnemen met Pharos. Ook kunt u contact opnemen met de regiocoördinatoren van het [Ondersteuningsprogramma Gezondheid Statushouders](#) en de regiocoördinatoren [Screening en matching](#) van Divosa. Zij hebben ook informatie over de sleutelpersonen en kunnen u adviseren over de inzet van deze sleutelpersonen bij het matchen van vraag en aanbod.

U kunt ook direct statushouders aanmelden voor [de driedaagse training](#) bij Pharos. Voorwaarde voor deelname is dat er duidelijke afspraken zijn over de rol en de taken, de begeleiding, persoonlijke ontwikkeling en de vergoeding. En dat dit is vastgelegd in een (vrijwilligers)contract.

Deze handreiking is een uitgave van Pharos en vormt een onderdeel van het Kennisdelingsprogramma Gezondheid Statushouders.

Auteurs: Anne Graumans, Mieke Maas, Debora Wattel en Inge Goorts

Met bijdragen van: regiocoördinatoren Ondersteuningsprogramma Gezondheid Statushouders, sleutelpersonen Gezondheid Statushouders, GGD IJsselland, GGD West-Brabant, GGD Brabant-Zuidoost, GGD Gelderland-Midden, GGD Gelderland Zuid, Versa Welzijn, Welzijn West Betuwe, SAAM welzijn en Stichting SOVEE.

Hoofdredactie: Anne Graumans

April 2018